

A felsőoktatási hallgatók önkéntes és fizetett munkavállalásának szerepe a tanulmányok iránti elköteleződésben

Markos Valéria - Kocsis Zsófia

CHERD-Hungary

Elméleti háttér

A korábbi kutatásaink azt mutatták, hogy a felsőoktatási hallgatók önkéntes és fizetett munkavállalását növekvő tendencia jellemzi (Markos 2018, Kocsis 2017), és ezeknek a munkaformáknak számos előnye van a jövőbeli megtérülés szempontjából (Riggert et. al., 2006; Roshchin & Rudakov, 2015). A kutatások arra is rávilágítanak, hogy a lemorzsolódás egyik lehetséges okaként is megjelenik a munkaerőpiac vonzása (Masevičiūtė et al. (2018).

Hipotézisek:

Feltételezzük, hogy az önkéntes és a fizetett munka növeli a tanulás iránti elköteleződést. A fizetett munka esetében a tanulmányok iránti elkötelezettséget a munka és a tanulmányok horizontális illeszkedése növelné.

Mintavétel, módszer

A kutatás során a CHERD-Hungary adatbázisát használtuk fel (PERSIST 2019, N=2199), amely a 2018/2019-es tanévben végzett kutatásának adatait tartalmazza. A kutatás Magyarország keleti régiójának felsőoktatási intézményeiben, illetve az országgal határos felsőoktatási intézményekben zajlott. A kutatás célja annak vizsgálata, hogy a tanulmányok melletti munkavállalás, legyen az önkéntes vagy fizetett munka, milyen összefüggést mutat a tanulmányok iránti elköteleződéssel.

Elemzésünkhöz egy-és többváltozós módszereket egyaránt alkalmaztunk.

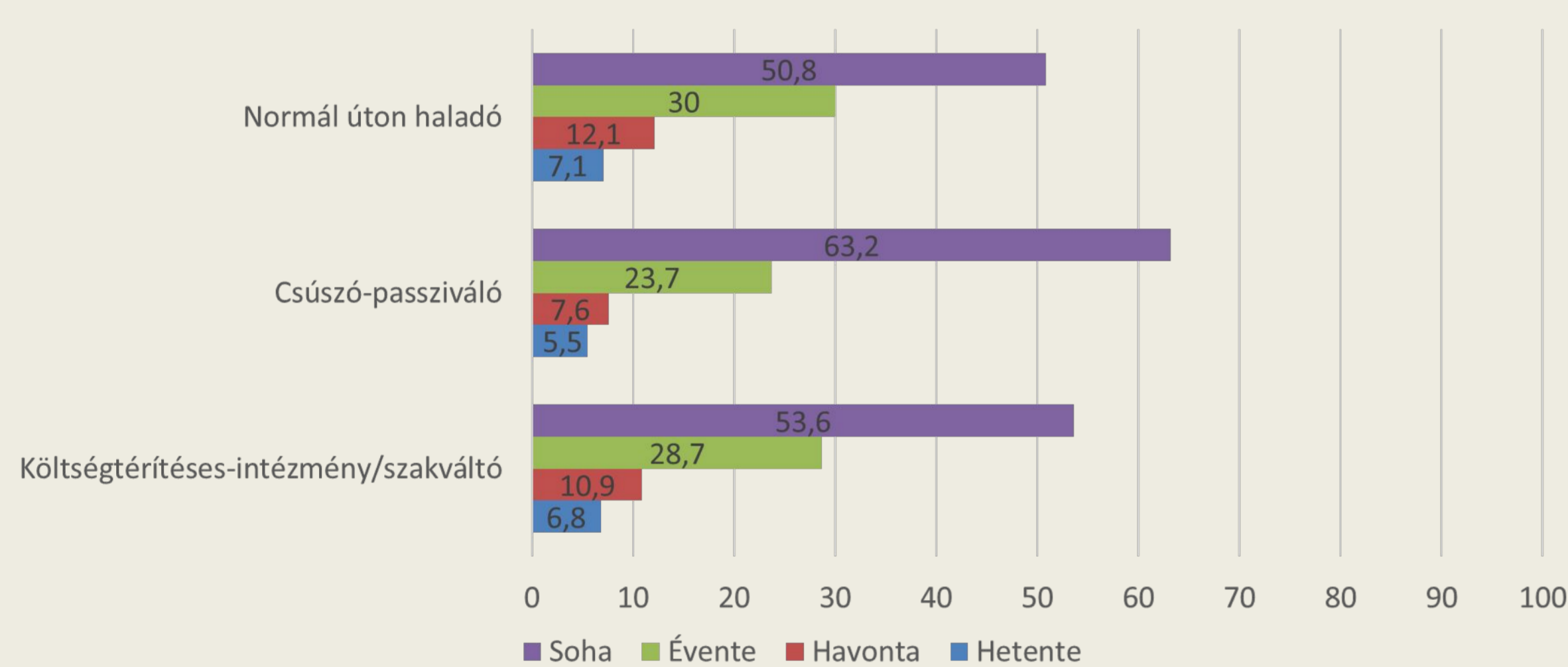
Önkéntes munka

Fizetett munka

Eredmények

Az önkéntes munka gyakorisága tekintetében megfigyelhető, hogy a válaszadók többsége évente, valamivel kevesebben havonta, míg legkevesebben hetente végeznek önkéntes munkát. A csúszó-passzíváló csoportba tartozó hallgatók voltak a legkevésbé aktívak az önkéntesség során, míg a legaktívabbak a normál úton haladó tanulók. A gyakoriság tekintetében megállapítható, hogy a legaktívabbak szintén a normál úton haladó hallgatók voltak, hiszen 7,1%-uk heti szinten, 12,1%-uk havonta és 30%-uk évente végzett önkéntes tevékenységet, míg a csúszó-passzíválóknak mindössze az 5,5%-a hetente, 7,6%-a havonta, és 23,7%-a hetente önkénteskedett. A költségtérítéssel-intézmény/szakváltó csoport hallgatói gyakrabban önkénteskedtek mint a csúszó-passzíváló, de ritkábban, mint a normál úton haladók.

Az önkéntes munkavállalás gyakorisága (N=2199)

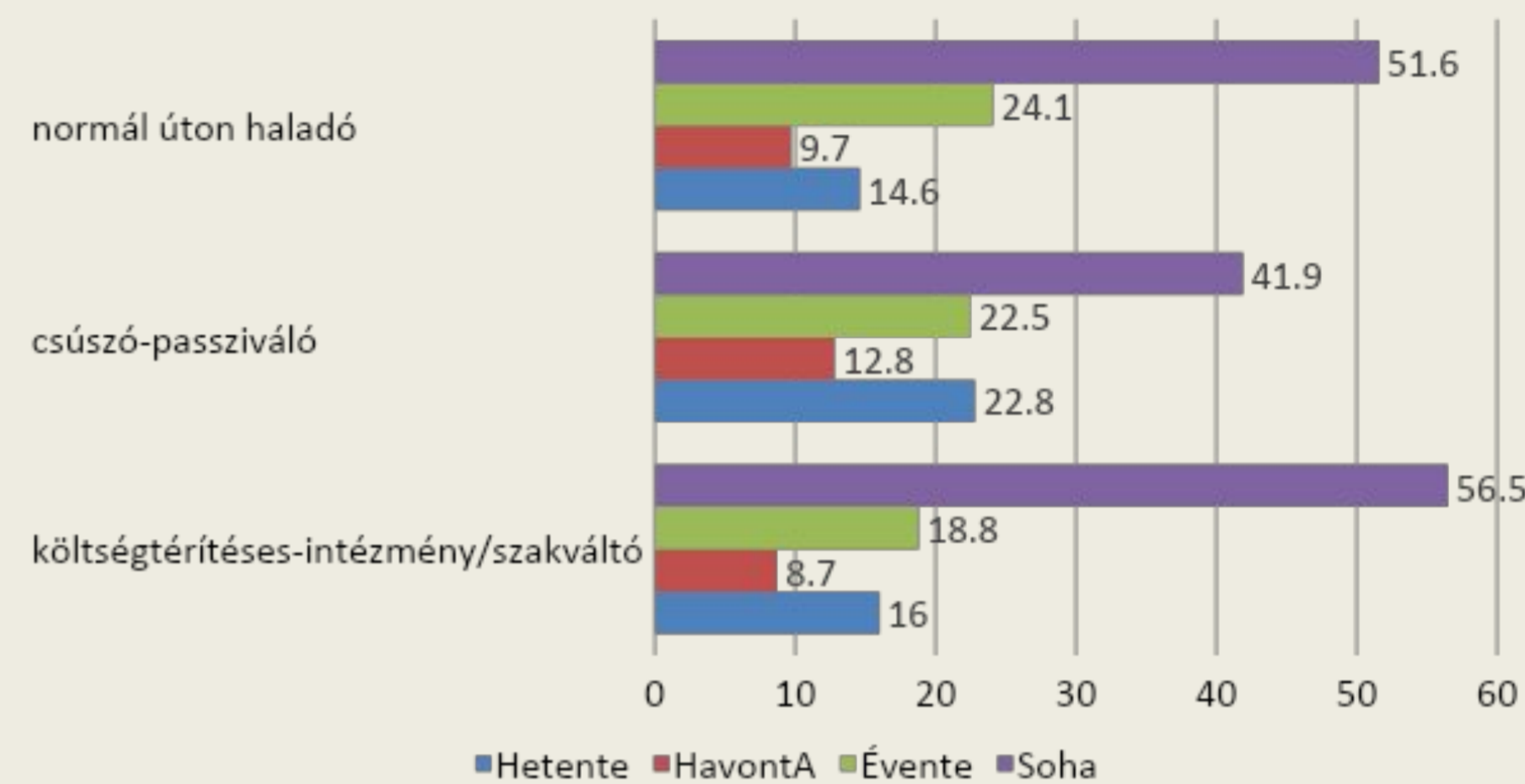
A költségtérítéssel-intézmény/szakváltó klaszterbe tartozó hallgatókat motiválta legnagyobb arányban az új ismeretek szerzése, szakmai tapasztalatszerzés és az, hogy jobban érezze magát, a másokon való segítség, az új ismeretek és barátok, valamint a munkatapasztalat szerzése, de nem sokkal maradnak le a csúszó-passzíváló klaszterbe tartozó hallgatók. Legkevésbé a csúszó-passzíváló hallgatókat motiválták a felsorolt tényezők. A barátok, család miatti önkénteskedés, a hitbéli meggyőződésből eredő segítségnyújtás, és az egyéb okok azonban már a normál úton haladókat motiválták - bár a klaszterek közötti különbségek nem szignifikánsak.

Az önkéntesség motivációinak összefüggése a haladási utakkal (N=2210) (Khi-négyzet próba, $p \leq 0,05$).

	Költségtérítéssel-intézmény/szakváltó	Csúszó-passzíváló	Normál úton haladó
Új ismeretek szerzése, szakmai tapasztalatszerzés	68,4	47,4	65,4
Hogy jobban érzem magam	67,9	52,8	66
Hogy segítsek másokon	73,9	56,7	71,8
Új ismerősök, barátok szerzése	66,2	45,8	61,1
Munkatapasztalat szerzése	69,2	46,5	66,1
Barátaim és családtagjaim önkénteskednek	28,1	27,6	31,6
Hogy beírhassem az önéletrajzomba	40	32	36,9
Hitbéli meggyőződés miatt	31,5	30,4	36,7
Egyéb okok miatt	13	12,9	13,1

A hallgatók csaknem fele a lekérdezés pillanatában nem dolgozott, azonban heti rendszerességgel dolgozott a megkérdezettek csaknem ötöde. A csúszó-passzíváló klaszterben felülreprezentált azoknak a hallgatóknak a száma, akik hetente dolgoznak, míg a költségtérítéssel-intézmény/szakváltó esetében azoknak, akik sohasem vállaltak munkát a tanulmányaik alatt.

A fizetett munkavállalás gyakorisága (N=2199)

A költségtérítéssel-intézményváltó/szakváltó hallgatókat leginkább a szülőktől való függetlenedés motiválta, ahol felülreprezentált a hallgatók aránya. Az említett klaszterbe tartozó hallgatók többségét (min.60%) a szabadidős programok finanszírozása valamint a munkatapasztalat szerzése motiválta. A tandíj fedezése, mint motiváló tényező, egyértelműen őket érintette nagyobb mértékben, és felülreprezentáltak is ebben az esetben. Azonban láthatjuk, hogy csaknem hasonló arányban motiválta a csúszó-passzíváló hallgatókat is. A csúszó-passzíváló hallgatók szinte hasonló motivációkkal rendelkeznek, mint a költségtérítéssel-intézmény/szakváltó hallgatók. Viszont magasabb arányba motiválja őket a létfenntartás, mint a másik két hallgatói klasztert. A munkavállalás motivációjának tekintetében a normál úton haladók sem térnek el a másik két klasztertől.

A hallgatói munkavállalás motivációi a haladási utak klaszterben (N=2210) ($p=0,000$ és $p=0,001$).

	költségtérítéssel-intézmény/szakváltó	csúszó-passzíváló	normál úton haladó
Szabadidő	62,4	64	59,5
Függetlenedés	70,8	66,5	61,9
Létfenntartás	37,3	41,1	34,3
Ismerősök szerzése	36,5	35,7	30,3
Tandíj	32,2	31,9	24,3
Munkatapasztalat	60,6	58,7	58,3

Összegzés

Az adatok alapján megállapítható, hogy a normál úton haladó hallgatók körében a legnagyobb arányú az önkéntesek száma és ők azok, akik profitálni is tudnak ebből, hiszen kapcsolódik a tanulmányaik jellegéhez is. A csúszó-passzíváló klaszterben felülreprezentált azoknak a hallgatóknak a száma, akik hetente dolgoznak. A fizetett munka motivációi közül a függetlenedés és a munkatapasztalat szerzése dominál, viszont a munka és a tanulmányok illeszkedése továbbra is a hallgatók ötödére jellemző.

„A kutatás az 123847 számú projekt keretében készült, ami a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból biztosított támogatással, a K-17 pályázati program finanszírozásában valósult meg.”